

Actitud digital: cinc elements clau per la participació en la societat digital

Teresa Romeu, Montse Guitert, Marc Romero i

Carles Bruguera

Participació en la societat digital

Avui en dia tots formem part i participem d'una societat digital en constant evolució. Ara bé, encara que considerem que dominem les eines tecnològiques digitals, hem de tenir en compte dues qüestions principals: com hi participem i si ho fem de forma correcta. El fet d'estar a tot arreu ens dóna molta llibertat i poder, però també ens obliga a ser molt més responsables.

1. La netiqueta

L'entorn digital ofereix noves formes de comunicar-nos, de participar amb unes característiques diferents a la d'altres contextos. Perquè aquesta comunicació sigui eficaç i adequada hem de seguir unes normes de cortesia, que englobem en el concepte de *netiqueta*, un codi de conducta que té un doble objectiu: possibilitar comunicar-se de forma educada i adequar el missatge a l'entorn comunicatiu. La *netiqueta* és, a grans trets, l'adaptació de les normes de cortesia del món real al món digital.

Algunes exemples de regles o bons comportaments digitals serien:

- Interactuar i participar en els debats i temes d'actualitat de forma respectuosa.
- No reenviar massivament correus personals.
- No abusar de les majúscules i el llenguatge incorrecte.
- Comportar-nos cívicament amb els altres usuaris dels xats, fòrums o xarxes socials.
- No incloure desqualificacions i insults personals.
- No incloure imatges o expressions de mal gust.

2. La identitat digital

La nostra actitud personal comença per qui som a la xarxa: si som qui som a la vida o som una altra persona. **La identitat digital és l'empremta que deixem a la xarxa amb les nostres accions o les accions relacionades amb nosaltres.** Aquestes accions, o falta d'accions, acaben consolidant uns trets definitoris que acaben identificant-nos. La nostra identitat digital és per tant viva i crea múltiples identitats (personal, cultural, laboral, social...) en múltiples comunitats.

Habitualment, quan ens busquen a internet la **imatge** que s'enduen de nosaltres és allò que veuen, així que **la imatge que donem a la xarxa és clau**; i és en gran part a les nostres mans. No obstant, encara que podem modelar la nostra identitat digital el **món digital té una part de manca de control** de la qual n'hem de ser conscients també, pel que és important que destinem temps a configurar el nostre perfil digital.

Important !

Pretendre controlar al 100% el modelatge de la nostra identitat digital és pràcticament impossible. El que sí que podem fer és posar-hi eines i esforços per intentar que el que volem projectar s'assembla al màxim a la nostra intenció.

Pensem-hi!

Hem de ser conscients de:

- *Què volem dir?*
- *Com ho volem dir?*
- *Quin objectiu comunicatiu tenim?*
- *On volem estar presents?*
- *Volem exposar qualsevol aspecte de la nostra vida o un aspecte concret?*
- *Som conscients de la imatge que projectem?*

3. La reputació digital

Mentre que la construcció de la identitat digital depèn de nosaltres, la **reputació digital** no en depèn exclusivament: la reputació depèn del que altres diguin, comentin o comparteixin sobre nosaltres. Es modela a partir de les converses i opinions dels altres

La reputació digital pot ser positiva o negativa. Depenent de les **accions** i **omissions** que fem a Facebook, Twitter, LinkedIn (mitjançant imatges, so i vídeos) es generarà una idea nostra com a persona o una altra, afectant també a l'àmbit professional i a la percepció dels valors. La xarxa ens pots beneficiar o perjudicar.

4. La seguretat a la xarxa

Els **riscos** a la xarxa pel què fa a actitud digital són múltiples: virus, publicitat enganyosa, missatges escombraria, ofensius, correus brossa, alertes falses i tot tipus d'estafes. Cal estar alerta i, sobretot **prendre mesures d'autoprotecció** com:

- Evitar obrir correus de remitents desconeguts.
- Fer servir contrasenyes segures i canviar-les sovint.
- Evitar accedir a pàgines poc segures.
- Tenir molta cura quan introduïm dades personals.
- Actualitzar els antivirus.
- Tenir diversos comptes de correu.
- No connectar els dispositius equips de tercers.
- Tenir una targeta amb pocs diners per comprar en línia.

No hem de tenir por, però hem de ser previnguts i autoprotegir-nos.

Gairebé 3.000 milions de persones fem servir la xarxa cada dia i això genera una gran quantitat de dades: **la xarxa és el repositori més gran que s'ha creat**. Qui navega, a què fa clic, com mou la pàgina i el ratolí; tot es guarda en el que anomenem **big data**.

Al final tot depèn de la **privacitat**, un valor, d'altra banda, transcendental a la vida. Un dret fonamental, aquest, que a la xarxa és més vulnerable; i és que quan publiquem a la xarxa perdem control sobre el contingut, i encara que l'esborrem aquell contingut queda registrat i qualsevol pot fer-lo servir. Hem de valorar què volem publicar i aprendre a dominar la configuració de privacitat del nostre perfil.

5. La legislació a la xarxa

La xarxa és part de la vida real i per tant tenim **drets** i **deures** que s'han de respectar i complir per viure i convida en un entorn digital.

Els usuaris estem coberts pel què fa a la **privacitat** i **consum**, perquè tenim una normativa europea, però estem menys coberts pel que fa a la delinqüència informàtica, entre altres coses perquè la llei només actua de forma reactiva i no preventiva. **La prevenció, per tant, depèn de nosaltres mateixos**.

Hem de tenir en compte que encara que el nou reglament de la Unió Europea obliga a les empreses a demanar el consentiment dels usuaris abans d'usar les dades i informar-los en cas de pirateig, no hi ha una garantia de protecció si allotgem les dades en països de fora de la Unió Europea

Important !

Cada vegada més, les empreses miren els perfils socials dels possibles candidats perquè molts cops parlen més de nosaltres del que puguem parlar un currículum redactat de forma planificada.

Important !

*El **phishing** consisteix en enganyar algú a través d'un correu fent-se passar per un banc o una institució, habitualment demandant, de forma il·legítima, diners o informació personal*

Pensem-hi!

*La nostra petjada a la xarxa es pot recuperar i les dades processades, **big data**, proporcionen informació valuosa a administracions i empreses. El seu bon o mal ús només depèn de l'ètica de qui les utilitza.*

Actitud basada en valors

Es considera un **bon ciutadà digital** aquell ciutadà que pren consciència de l'actitud i usos que fa de les seves dades i respecta els drets dels altres usuaris de la xarxa. També és aquell que, gràcies al poder de les tecnologies, canvia i millora positivament els àmbits de la seva vida.

L'actitud digital és clau per ser un bo ciutadà digital i implica una actitud basada en els **valors fonamentals**, com ara:

- **Honestedat:** No mentir mai, ser transparents. És millor no donar una dada que donar-ne una de falsa.
- **Confiança:** Si ens guanyem la confiança dels usuaris, les relacions que establim seran més efectives.
- **Solidaritat:** Si entenem l'entorn digital com un entorn social, no només hem d'esperar rebre, sinó donar alguna cosa a canvi.
- **Agraïment:** Donar les gràcies per un comentari o per compartir contingut ajuda a formar part d'una comunitat.
- **Respecte:** Es pot criticar, però amb respecte i tolerància.
- **Humilitat:** Les aportacions enriqueixen la nostra opinió.
- **Flexibilitat:** Tot va ràpid, cal tenir la ment oberta als canvis.
- **Respectuós:** amb un mateix i amb els altres. No apropiat-se d'articles que no son teus, en aquest cas citar sempre les fonts originals
- **Sentit comú:** No fer a la xarxa allò que no faríem fora. No hi ha res millor que deixar-nos guiar pel sentit comú.

Com ens comportem a la xarxa representa una manera de pensar, de caminar per l'entorn digital tal i com fem a la vida, amb l'objectiu de créixer, ser més eficaços i més feliços.

 Pensem-hi!

Les actituds representen formes de pensar i motivacions per actuar i, per tant, formes d'actuar en entorns digitals: la nova cultura digital necessita de noves actituds coherents amb el món digital per conformar bons ciutadans digitals. Les accions cíviqes a la xarxa milloren la convivència social.

